



Tisková zpráva

Nový typ koronaviru – zájem, očekávání a postoje k opatření – červen 2021

- ⊙ Více než tři čtvrtiny (77 %) českých občanů starších 15 let se v první polovině června 2021 velmi či spíše zajímaly o vývoj situace okolo šíření nového typu koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19.
- ⊙ Aktuálně se čeští občané nejvíce obávají o zdraví svých blízkých (74 %) a zhoršení ekonomické situace České republiky (73 %).
- ⊙ Co se týče dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru v České republice, zde byla v první polovině června 2021 česká veřejnost podobně optimistická jako v první polovině dubna. Konkrétně zlepšení stávající situace očekávaly více než pětiny občanů (61 %), desetina (10 %) se obávala zhoršení a téměř čtvrtina (24 %) očekávala stagnaci současné situace.
- ⊙ V aktuálním výzkumu jsou čeští občané nejoptimističtější ve vztahu k vývoji situace ohledně šíření koronaviru v České republice, o něco málo menší optimismus projevili ve vztahu k vývoji v Evropě a nejméně optimističtí jsou pak v očekáváních dalšího vývoje ve světě, i když i zde optimismus výrazně převážil nad pesimismem.
- ⊙ Největší část českých občanů na úrovni téměř dvou třetin (63 %) hodnotí to, co český stát dělá proti šíření koronaviru, jako přiměřené, pětina (20 %) to pokládá za nedostatečné a více než desetina (11 %) za přehnané.
- ⊙ Jako „přiměřená“ hodnotí opatření státu na podporu ekonomiky necelá polovina veřejnosti (49 %), přibližně třetina (33 %) to pokládá za „příliš málo“ a desetina (10 %) si naopak myslí, že stát toho pro podporu ekonomiky dělá „příliš mnoho“.

Zpracovala:

Naděžda Čadová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 588; e-mail: nadezda.cadova@soc.cas.cz



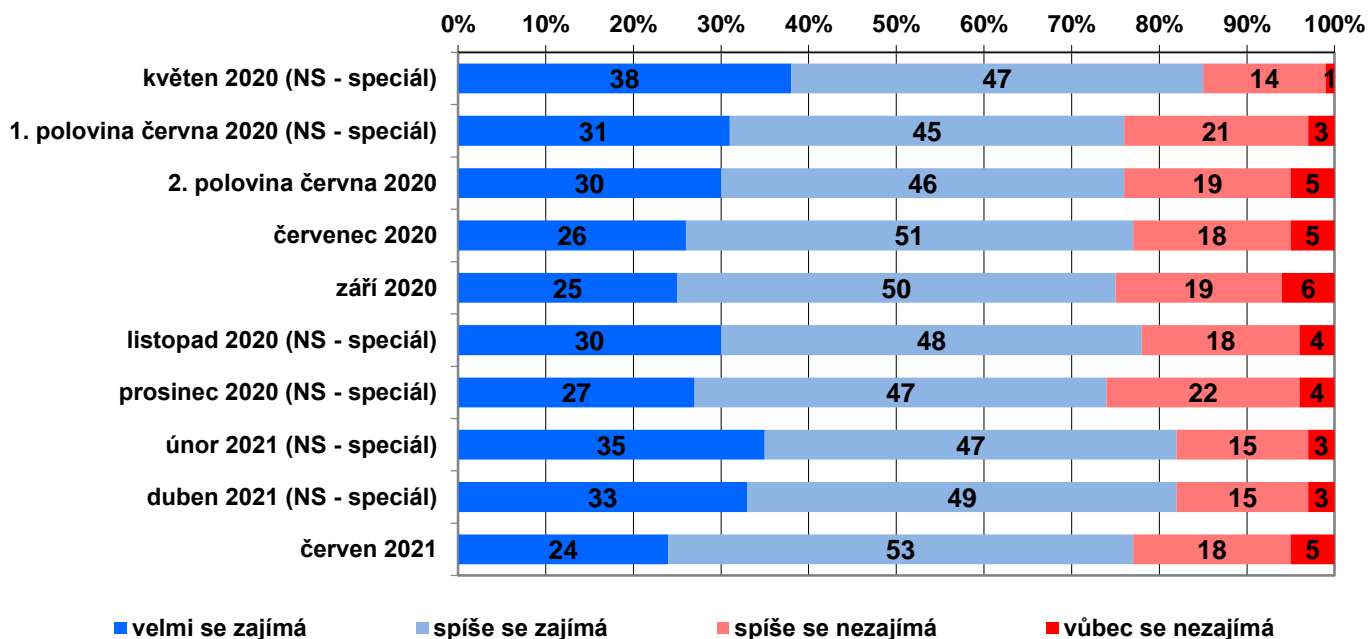
Centrum pro výzkum veřejného mínění se ve svém výzkumu realizovaném v první polovině června 2021 opět zaměřilo na koronavirovou krizi a zkušenosti občanů s ní. Všechny respondenty jsme se zeptali, zda se zajímají, nebo nezajímají o vývoj situace okolo šíření koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19.¹ Graf 1 zachycuje výsledky aktuálního výzkumu, srovnání s předchozími výzkumy CVVM a se šesti speciálními výzkumy, u kterých za znění otázek a design výzkumu zodpovídalo CVVM, ale data sbírala společnost Median prostřednictvím online panelu (CAWI) a telefonického dotazování (CATI).

V první polovině června 2021 se o vývoj situace v souvislosti s šířením koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19, necelá čtvrtina (24 %) českých občanů starších 15 let zajímala velmi a další více než polovina (53 %) spíše. Necelá čtvrtina občanů (23 %) se o situaci nezajímala, když 18 % dotázaných se podle svých slov o vývoj této situace spíše nezajímá a pouze 5 % lidí se o vývoj situace vůbec nezajímá.

¹ Znění otázky: „Zajímáte se, nebo se nezajímáte o vývoj situace okolo šíření koronaviru SARS-CoV-2, který způsobuje onemocnění COVID-19?“ Možnosti odpovědí NS – speciál květen a červen: rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne / Možnosti odpovědí Naše společnost a NS – speciál listopad: velmi se zajímáte, spíše se zajímáte, spíše se nezajímáte, vůbec se nezajímáte.

Celkový podíl občanů, kteří se zajímají o situaci ohledně šíření nového typu koronaviru, se od první poloviny června až do prosince 2020 výrazně neměnil, v únoru 2021 jsme ale zaznamenali zvýšený zájem, když celkový podíl těch, kteří se o situaci zajímají, vzrostl o 8 procentních bodů a byl tak srovnatelný se situací v květnu 2020, kdy byl zájem o situaci dosud nejvyšší. Dubnový výzkum tento zvýšený zájem potvrdil. V aktuálním červnovém výzkumu jsme zaznamenali mírný pokles zájmu (o 5 procentních bodů), který se vrátil na úroveň období od června do prosince 2020.

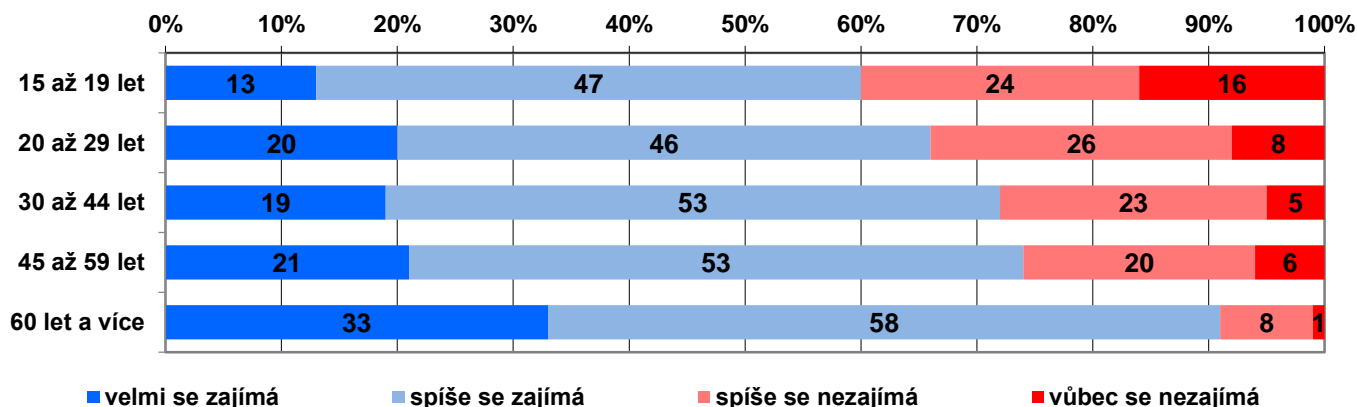
Graf 1: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19 (v %)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Zájem o situaci okolo šíření koronaviru roste s věkem (viz graf 2), přičemž vůbec nejnížší je v nejmladší věkové skupině 15 až 19 let (60 %) a nejvyšší mezi lidmi staršími 60 let (91 %). Větší zájem rovněž projevovali důchodci a lidé, kteří důvěřují vládě. O něco vyšší podíl těch, kteří se o situaci nezajímají, najdeme mezi studenty.

Graf 2: Zájem o vývoj situace okolo šíření koronaviru, který způsobuje onemocnění COVID-19 dle věku (v %)

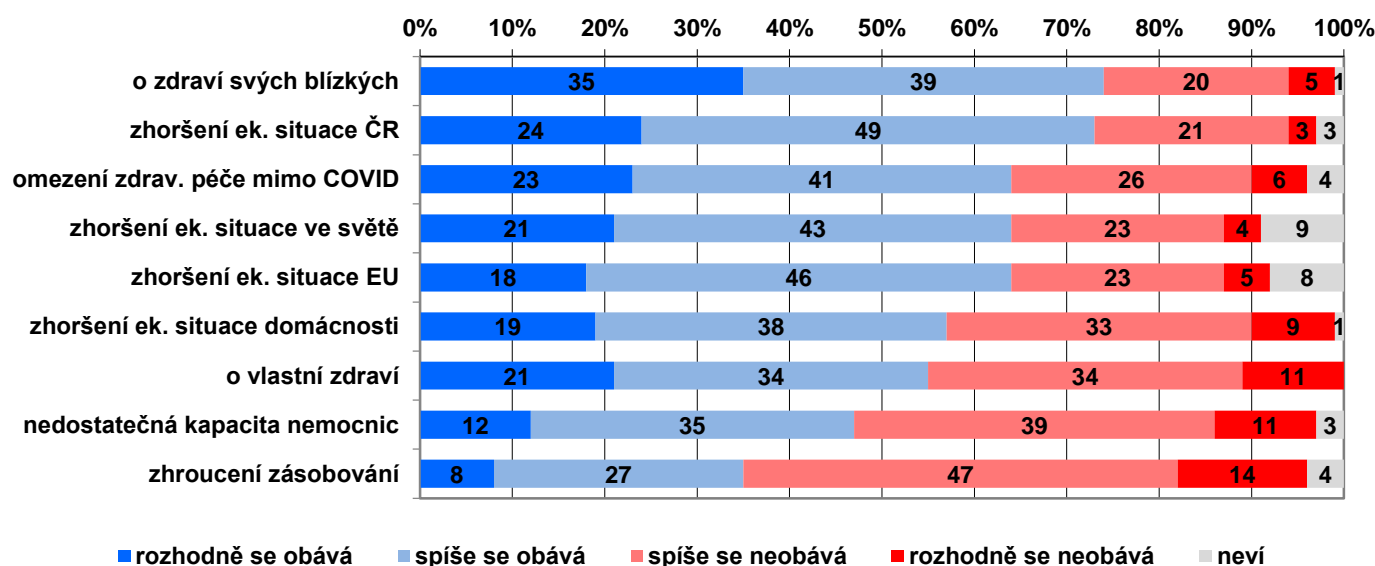


Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Ve výzkumu jsme se dále zaměřili na obavy veřejnosti z vývoje situace v oblasti zdraví, zdravotní péče a v oblasti ekonomiky. Výsledky jsou zobrazeny v grafu 3.

Aktuálně se čeští občané nejvíce obávají o zdraví svých blízkých (74 %) a zhoršení ekonomické situace České republiky (73 %), když tyto obavy vyjádřily necelé tři čtvrtiny dotázaných, naopak přibližně čtvrtina takové obavy nepociťuje, konkrétně 25 % se neobává o zdraví svých blízkých a 24 % se nebojí zhoršení ekonomické situace v naší zemi. Necelé dvě třetiny veřejnosti pociťují obavy z omezení zdravotní péče o pacienty s jiným onemocněním, než je COVID-19, zhoršení ekonomické situace Evropské unie a zhoršení ekonomické situace ve světě (shodně 64 %). Téměř tři pětiny občanů se obávají zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti (57 %), více než dvě pětiny (42 %) takové obavy nemají. Nadpoloviční většina veřejnosti pak ještě pociťuje obavy o vlastní zdraví (55 %), necelá polovina (45 %) se o své zdraví neobává. Nedostatečné kapacity nemocnic se v první polovině června obávala necelá polovina veřejnosti (47 %), polovina (50 %) pak nikoliv. Nejmenší míru obav jsme zaznamenali v souvislosti s možným zhroutilím zásobování (potravinami, léky apod.), i přesto se této situaci obává více než třetina (35 %) společnosti.

Graf 3: Míra obav v souvislosti se šířením koronaviru v červnu 2021(v %)²



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V tabulce 1 vidíme srovnání otázky na míru obav s přecházejícími výzkumy, které probíhaly od května 2020. Nejméně srovnatelné je září, kdy byly pokládány pouze otázky na obavy o vlastní zdraví a zdraví svých blízkých bez ostatních položek. V aktuálním výzkumu vidíme pokles obav o zdraví svých blízkých (oproti dubnu 2021 o 7 procentních bodů), aktuální výsledek je tak srovnatelný se situací v období od května do prosince 2020, ale je aktuálně nejrozšířenější obavou. Obavy o vlastní zdraví se v porovnání s únor a dubnem 2021 významně nezměnily a jsou rovněž stejné jako v září 2020, naopak v květnu, listopadu a prosinci 2020 byly o něco nižší.

Co se týče ekonomických obav, tak strach ze zhoršení ekonomické situace vlastní domácnosti je aktuálně nejvyšší za celé sledované období a oproti situaci v únoru 2021 vzrostl o 10 procentních bodů. Naopak obavy ze zhoršení ekonomické situace České republiky jsou v současnosti nejnižší a oproti únoru 2021 klesly o 10 procentních bodů.

² Znění otázky: „Jak moc, pokud vůbec, se v souvislosti s šířením koronaviru obáváte: a) o vlastní zdraví, b) o zdraví svých blízkých, c) zhoršení ekonomické situace Vaší domácnosti, d) zhoršení ekonomické situace České republiky, e) zhoršení ekonomické situace Evropské unie, f) zhoršení ekonomické situace ve světě, g) zhroutilím zásobování (potravinami, léky apod.), h) nedostatečné kapacity nemocnic, i) omezení zdravotní péče pro pacienty s jinými nemocemi než COVID-19.“ Možnosti odpovědí: rozhodně se obávám, spíše se obávám, spíše se neobávám, rozhodně se neobávám.

Obavy ze zhoršení ekonomické situace Evropské unie a světa jsou po celou dobu v podstatě stabilní a pociťují je přibližně dvě třetiny veřejnosti.

Další sledované obavy se týkaly omezení péče o pacienty s jiným onemocněním, než je COVID-19, nedostatečné kapacity nemocnic a zhroutení zásobování. Obavy z omezení zdravotní péče byly nejsilnější v únoru 2021, v aktuálním výzkumu jsou naopak nejnižší za celé sledované období, když od února 2021 poklesly o 21 procentních bodů. Podobně je to také v případě nedostatečné kapacity nemocnic, které se rovněž lidé nejvíce obávali v únoru 2021, a od té doby obavy poklesly o 20 procentních bodů na druhou nejnižší hodnotu, když vůbec nejnižší byly v květnu 2020. Obavy ze zhroutení zásobování jsou po celou dobu nejnižší ze všech sledovaných, v aktuálním výzkumu ale vzrostly (o 14 procentních bodů).

Tabulka 1: Míra obav v souvislosti se šířením koronaviru (v %) – časové srovnání

	05/20	09/20	11/20	12/20	02/21	04/21	06/21
o zdraví svých blízkých	76/23	74/25	77/22	76/23	81/19	81/19	74/25
zhoršení ek. situace ČR	79/18	-	79/18	80/17	83/14	-	73/24
omezení zdrav. péče mimo COVID	-	-	78/20	72/26	85/14	80/18	64/32
zhoršení ek. situace ve světě	68/25	-	69/25	65/27	66/26	-	64/27
zhoršení ek. situace EU	64/28	-	68/25	66/25	65/27	-	64/28
zhoršení ek. situace domácnosti	53/46	-	52/47	51/48	47/52	-	57/42
o vlastní zdraví	47/53	57/42	49/50	48/51	53/46	52/47	55/45
nedostatečná kapacita nemocnic	30/68	-	56/42	47/51	67/30	57/41	47/50
zhroutení zásobování	25/74	-	31/67	29/69	28/70	21/77	35/61

Pozn.: Tabulka zobrazuje součet odpovědí „rozhodně se obávám“ a „spíše se obávám“/„spíše se neobávám“ a „rozhodně se neobávám“, řazení položek je sestupně podle položek s nejvyšším podílem obav v aktuálním výzkumu, položky, které nebyly v příslušné vlně výzkumu dotazovány jsou označeny „-“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Podrobnější pohled na sociodemografické charakteristiky ukazuje, že v případě obav o vlastní zdraví je důležitý vliv věku (korelační koeficient Spearmanovo ρ -0,26), když se mezi nejmladšími ve věkové skupině 15 až 19 let obává o vlastní zdraví v souvislosti s koronavirem necelá čtvrtina (23 %) dotázaných, ve věkové skupině 20 až 29 let a 30 až 44 let se již obává téměř polovina (45 %, respektive 47 %), ve věkové skupině 45 až 59 let více než polovina (52 %) a ve věkové skupině starších 60 let se obávají skoro tři čtvrtiny (73 %). Významnou roli pak sehrává také zdravotní stav (korelační koeficient Spearmanovo ρ -0,25), kdy logicky s jeho zhoršováním rostou i obavy. Horší zdravotní stav a vyšší věk se pak promítají rovněž do zvýšených obav o zdraví svých blízkých. Rozdíly ve zdravotních obavách jsme v určité míře zaznamenali i v případě pohlaví, když se ženy oproti mužům častěji obávají o své zdraví (60 % proti 49 %) i o zdraví svých blízkých (79 % proti 69 %).

O ekonomickou situaci vlastní domácnosti se o něco častěji obávají pracovníci ve zpracovatelském průmyslu, menší obavy pociťují studenti. Výrazně větší obavy pak vyjadřují lidé, kteří hodnotí životní úroveň své domácnosti i současnou ekonomickou situaci České republiky jako špatnou, a obávají se rovněž o další vývoj ekonomické situace v naší zemi. Podobně obavy ze zhoršení ekonomické situace ČR častěji pociťují lidé, kteří hodnotí životní úroveň vlastní domácnosti jako špatnou a kteří jsou rovněž kritičtí k současné ekonomické situaci České republiky. Obavy ze zhoršení ekonomické situace Evropské unie a světa vyjádřili častěji ti, kteří hodnotí ekonomickou situaci naší země jako špatnou. Všechny obavy ze zhoršování ekonomické situace jsou vzájemně provázány, tedy když se respondenti obávají zhoršení situace v jedné oblasti, tak se také častěji obávají zhoršení i v těch dalších.

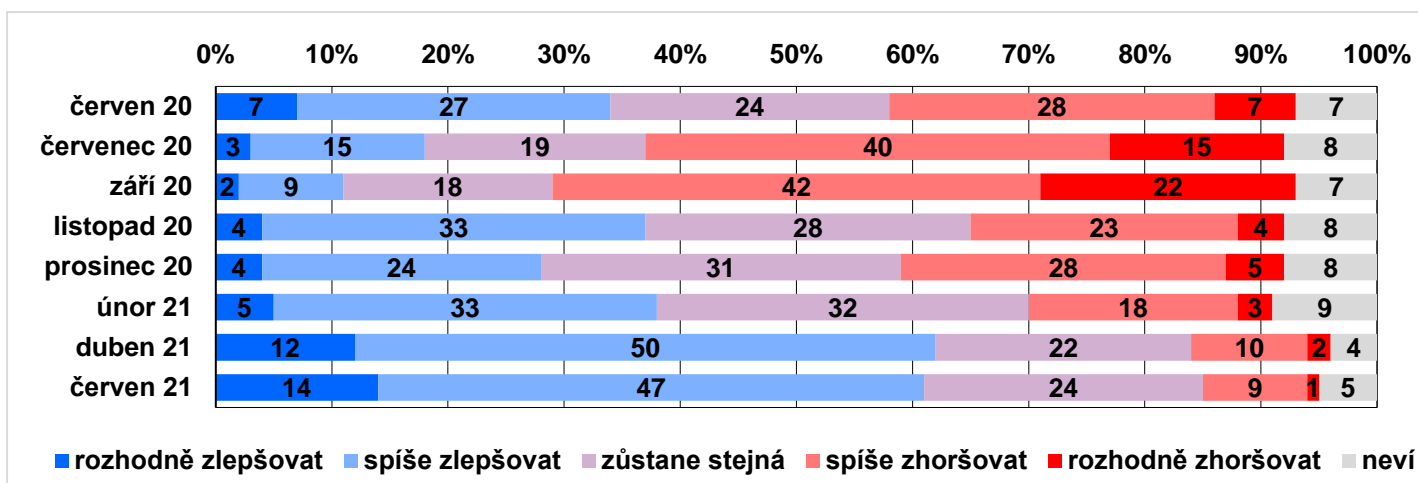
V případě obav z omezení zdravotní péče pro pacienty s jinými nemocemi než COVID-19, se taktéž ukazují významné rozdíly podle zdravotního stavu, když s jeho zhoršováním rostou rovněž tyto obavy. Ve zvýšené míře se pak tyto obavy objevují u žen, lidí hodnotících ekonomickou situaci ČR jako špatnou, obávajících se jejího dalšího

zhoršení a rozhodně nedůvěřujících vládě. Podobně obavy ze zhroutení zásobování a z nedostatečné kapacity nemocnic jsou častější mezi lidmi kriticky hodnotícími ekonomickou situaci u nás a obávajícími se jejího zhoršování.

Všech respondentů jsme se ve výzkumu dále zeptali, jak se situace v souvislosti se šířením nového typu koronaviru bude podle jejich názoru vyvíjet v dalších měsících, a to na úrovni České republiky, Evropy a celosvětově.³ Výsledky zachycují grafy 4a, 4b a 4c.

Co se týče dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru v České republice, zde byla v první polovině června 2021 česká veřejnost podobně optimistická jako v první polovině dubna. Konkrétně zlepšení stávající situace očekávaly více než tři pětiny občanů (61 %, v tom se podle 14 % situace „rozhodně lepší“ a podle 47 % se „spíše lepší“), desetina (10 %) se obávala zhoršení (v tom se podle 1 % situace „rozhodně zhorší“ a podle 9 % se „spíše zhorší“), a téměř čtvrtina (24 %) očekávala stagnaci současné situace. 5 % lidí nedokázalo další vývoj posoudit a zvolilo odpověď „nevím“.

Graf 4a: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících v České republice (v %)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

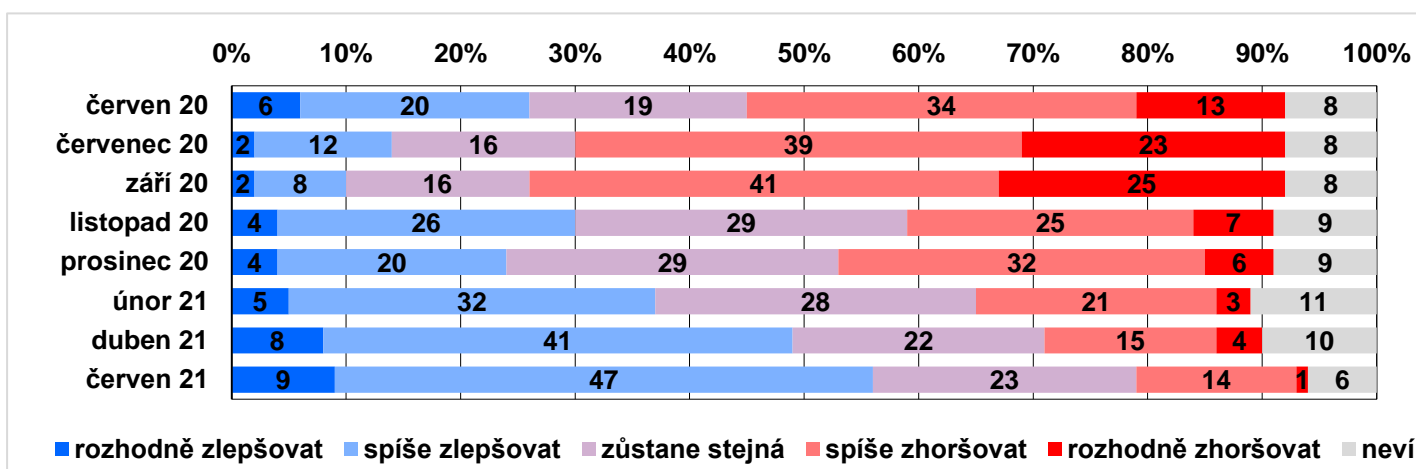
Očekávání veřejnosti směrem k dalšímu vývoji situace ohledně šíření koronaviru v České republice byla dosud nejpesimističtější v září 2020, naopak v aktuálním šetření společně se šetřením z letošního dubna panoval dosud největší optimismus. Aktuální výsledky jsou s posledním výzkumem z dubna 2021 statisticky srovnatelné.

Také k dalšímu vývoji situace v Evropě se čeští občané v první polovině června 2021 vyjadřovali velmi optimisticky, když její zhoršení očekávala asi sedmina dotázaných (15 %, v tom se podle 1 % situace „rozhodně zhorší“ a podle 14 % se „spíše zhorší“), téměř čtvrtina (23 %) očekávala, že se situace výrazně nezmění, a téměř tři pětiny občanů se domnívaly, že dojde ke zlepšení (56 %, v tom se podle 9 % situace „rozhodně lepší“ a podle 47 % se „spíše lepší“).

Z časového srovnání s předchozími výzkumy vyplývá, že pesimismus a skepse ve vztahu k dalšímu vývoji situace ohledně šíření koronaviru v Evropě byly dosud největší v září 2020, naopak aktuální výzkum společně s předchozím výzkumem z dubna 2021 se jeví jako zdaleka nejoptimističtější, když podíl těch, kteří se obávají dalšího zhoršení situace v Evropě, je v aktuálním výzkumu dosud nejnižší za celé sledované období a naopak podíly lidí, podle kterých se situace v Evropě bude zlepšovat, je v současnosti dosud vůbec nejvyšší.

³ Znění otázky: „Myslíte si, že se situace ohledně šíření koronaviru bude v příštích měsících zhoršovat, nebo zlepšovat? a) V České republice, b) v Evropě, c) ve světě?“ Možnosti odpovědí: rozhodně zlepšovat, spíše zlepšovat, zůstane stejná, spíše zhoršovat, rozhodně zhoršovat.

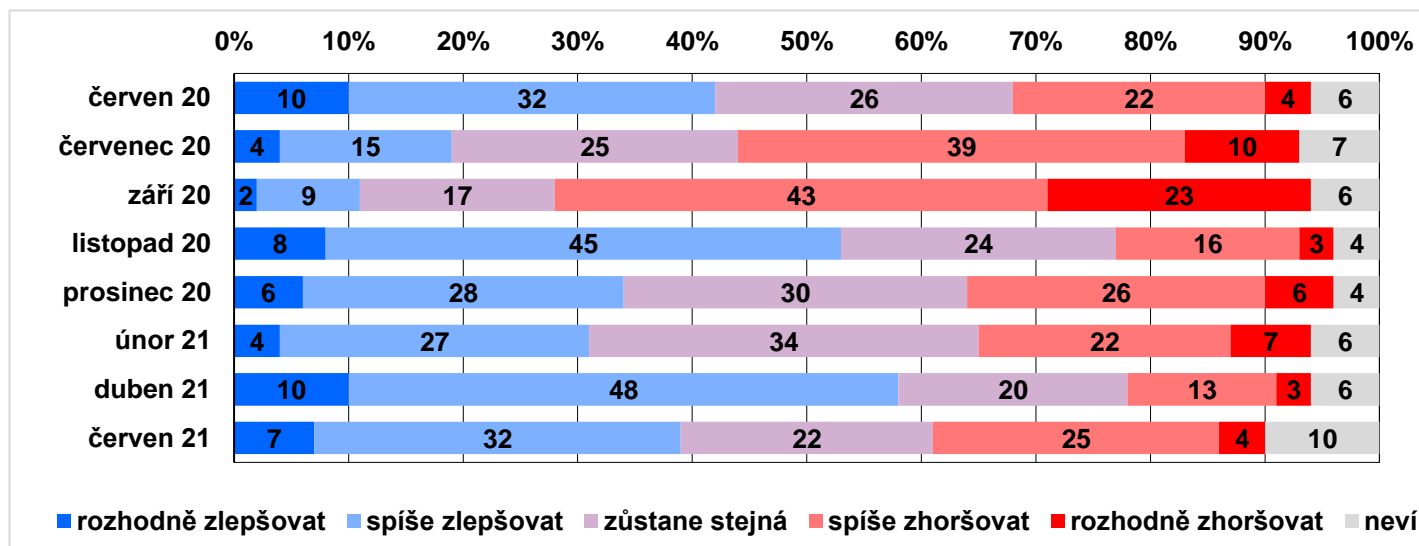
Graf 4b: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících v Evropě (v %)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Očekávání dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru ve světě jsou rovněž poměrně optimistická, i když optimismus je zde o něco nižší než v případě očekávání dalšího vývoje v Evropě a v České republice. Konkrétně zlepšení aktuální situace ve světě očekávají necelé dvě pětiny dotázaných (39 %, v tom se podle 7 % situace „rozhodně lepší“ a podle 32 % se „spíše lepší“), více než pětina (22 %) si myslí, že situace zůstane přibližně stejná a necelé tři desetiny se obávají dalšího zhoršování (29 %, v tom se podle 4 % situace „rozhodně zhorší“ a podle 25 % se „spíše zhorší“). Zbývající desetina (10 %) dotázaných v této otázce neví.

Graf 4c: Změna situace ohledně šíření koronaviru v příštích měsících ve světě (v %)



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Očekávání dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru ve světě jsou dle aktuálního výzkumu poměrně optimistická, i když podstatně pesimističtější, než byla v dubnu 2021. V porovnání s tímto výzkumem podíl pozitivních očekávání významně poklesl (o 19 procentních bodů), a naopak vzrostl podíl pesimistů obávajících se dalšího zhoršování (o 13 procentních bodů). Aktuální očekávání dalšího vývoje jsou tak nejen méně optimistická než v dubnu 2021, ale také v listopadu 2020 a srovnatelná jako v červnu 2020.

Ze vzájemného srovnání očekávání dalšího vývoje situace ohledně šíření koronaviru v České republice, v Evropě a ve světě a vývoje těchto očekávání v čase vyplývá, že v aktuálním výzkumu jsou čeští občané neoptimističtější ve vztahu k vývoji situace v České republice, o něco málo menší optimismus projeví ve vztahu k vývoji v Evropě a nejméně

optimističtí jsou pak v očekávání dalšího vývoje ve světě, i když i zde optimismus výrazně převáží nad pesimismem.

V rámci šetření bylo dále respondentům položeno několik otázek zjišťujících to, jak občané hodnotí reakci českého státu a jeho institucí na epidemii COVID-19. Konkrétně respondenti hodnotili přiměřenost a účinnost jednak protiepidemických opatření a jednak opatření na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí.

Graf 5: Opatření proti šíření koronaviru (%)⁴



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 2: Opatření proti šíření koronaviru – časové srovnání (v %)

	V/20	VI/20-1	VI/20-2	VII/20	IX/20	XII/20	II/21	IV/21	VI/21
Příliš mnoho	18	19	16	14	12	19	15	13	11
Přiměřeně	70	71	73	66	60	61	44	43	63
Příliš málo	8	7	8	17	23	13	34	37	20
Neví	4	3	3	3	5	7	7	7	6

Pozn.: V/20, VI/20-1, XII/20, II/21 a IV/21 jsou speciální výzkumy, VI/20-2, VII/20, IX/20 a VI/21 jsou kontinuální CVVM.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

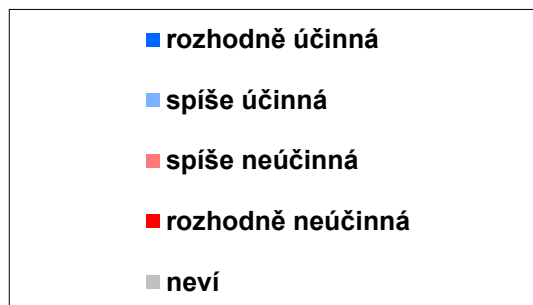
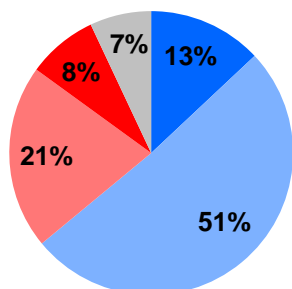
Jak ukazují výsledky v grafu 5, největší část českých občanů na úrovni více téměř dvou třetin (63 %) hodnotí to, co český stát udělal proti šíření koronaviru, jako přiměřené, pětina (20 %) to pokládá za nedostatečné a více než desetina (11 %) za přehnané. Zbýlých 6 % odpovědělo, že neví.

V porovnání s výzkumem, který CVVM realizovalo v dubnu 2021, se hodnocení opatření výrazně změnilo (viz Tabulku 2), když významně (o 20 procentních bodů) narostl podíl dotázaných, kteří stávající opatření považují za přiměřená, a naopak výrazně poklesl (o 17 procentních bodů) podíl respondentů, podle kterých toho stát v boji proti šíření koronaviru dělá „příliš málo“. Z delšího časového srovnání vyplývá, že stávající hodnocení přiměřenosti opatření se nejvíce blíží tomu ze září a července 2020. V porovnání se současnou situací byl v první polovině roku 2020 vyšší podíl občanů pokládajících opatření za přiměřená, v prosinci 2020 bylo silnější přesvědčení o tom, že opatření jsou přehnaná, a v únoru a dubnu 2021 naopak lidé častěji uváděli, že stát podle nich dělá příliš málo.

Podrobnější analýza ukázala, že se zhoršujícím se zdravotním stavem postupně roste přesvědčení, že stát toho dělá příliš málo, a naopak mezi lidmi, jež své zdraví označili za velmi dobré je výrazně více těch, podle kterých stát dělá příliš mnoho. Přesvědčení o tom, že stát dělá málo, mírně roste s rostoucím stupněm dosaženého vzdělání a s růstem nedůvěry k vládě. Naopak názor, že opatření státu jsou přehnaná, byl častější mezi studenty.

⁴ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát v současnosti dělá proti šíření koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

Graf 6: Účinnost opatření proti koronaviru (%)⁵



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 3: Účinnost opatření proti koronaviru – časové srovnání (v %)

	V/20	VI/20-1	VI/20-2	VII/20	IX/20	XII/20	II/21	IV/21	VI/21
Rozhodně účinná	31	30	21	13	9	10	4	5	13
Spíše účinná	55	56	57	48	39	47	28	35	51
Spíše neúčinná	8	9	15	25	35	29	43	40	21
Rozhodně neúčinná	2	2	3	7	9	8	20	17	8
Neví	4	3	4	7	8	6	5	3	7

Pozn.: V/20, VI/20-1, XII/20, II/21 a IV/21 jsou speciální výzkumy, VI/20-2, VII/20, IX/20 a VI/21 jsou kontinuály CVVM.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Jak je patrné z výsledků zachycených v grafu 6, téměř dvě třetiny (64 %) dotázaných pokládají opatření proti šíření koronaviru za účinná, v tom 13 % je vnímá jako „rozhodně účinná“ a 51 % jako „spíše účinná“. Naopak za neúčinná tato opatření pokládají necelé tři desetiny veřejnosti (29 %), z toho 21 % „spíše“ a 8 % „rozhodně“. 7 % dotázaných se nedokázalo vyjádřit a zvolilo odpověď „nevím“.

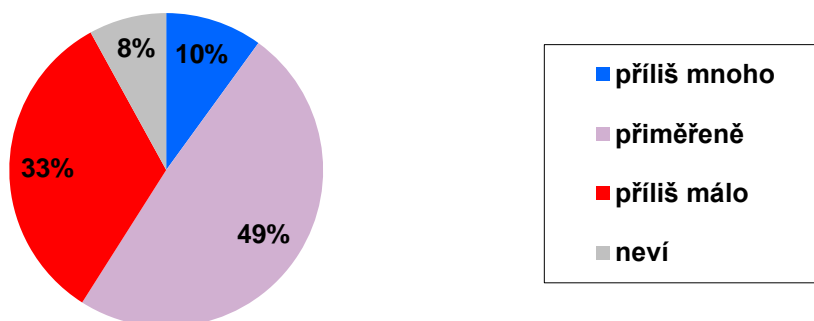
Údaje v tabulce 3, která obsahuje výsledky předchozích šetření, přitom ukazují, že názory na účinnost opatření státu proti šíření koronaviru procházejí od jara loňského roku poměrně dramatickým vývojem. V květnu a začátkem června 2020 byla o účinnosti opatření státu proti šíření koronaviru přesvědčená více než čtyřpětinová většina (v obou speciálních šetřeních z té doby daný podíl činil shodně 86 %), zatímco opak si myslel jen asi jeden z deseti dotázaných. Během letních měsíců ovšem tato výrazná převaha přesvědčení o účinnosti opatření postupně erodovala a v září, kdy byl již zřejmý nástup druhé vlny epidemie COVID-19, poklesla mírně pod hranici jedné poloviny (48 %) a podíl opačného mínění se k ní přiblížil na pouhé čtyři procentní body. Výzkum z přelomu listopadu a prosince pak vykázal zvýšení podílu těch, kdo si myslí, že opatření státu proti šíření koronaviru jsou účinná, o devět procentních bodů při sedmibodovém poklesu podílu opačného mínění, čímž se názorové rozložení přiblížilo, i když ne plně statisticky vyrovnalo tomu, které zaznamenal výzkum z července 2020, kdy o účinnosti opatření bylo přesvědčeno 61 % a opak si myslelo 32 % českých občanů. Výzkum z února 2021 následně zaznamenal prudký pokles podílu těch, kdo opatření státu proti šíření koronaviru hodnotí jako účinná, a to o 25 procentních bodů, což se promítlo do nárůstu podílu opačného mínění o 26 procentních bodů. Přesvědčení veřejnosti o účinnosti opatření proti šíření koronaviru bylo tak v únoru 2021 vůbec poprvé slabší než názor, že opatření účinná nejsou. V dubnovém šetření se naopak situace poněkud zlepšila, když podíl těch, kdo opatření proti šíření koronaviru hodnotí jako účinná, o 8 procentních bodů (z 32 % na 40 %) vzrostl a opačný názor zaznamenal šestibodový pokles (z 63 % na 57 %). Navzdory tomuto

⁵ Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá proti šíření koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

zlepšení ovšem názor o neúčinnosti opatření nadále převládal. Aktuální výzkum pak znamená určitý zvrat, když podíl lidí přesvědčených o účinnosti opatření významně vzrostl (o 24 procentních bodů) a významně tak převažuje nad opačným míněním, že opatření účinná nejsou (pokles o 28 procentních bodů). Aktuální rozložení názorů veřejnosti tak má nejbližší k situaci v červenci 2020.

Z podrobnější analýzy vyplynula podle předpokladů silná provázanost dané otázky s hodnocením přiměřenosti opatření proti šíření koronaviru ze strany českého státu. Lidé, kteří je pokládají za „přiměřená“, je zároveň častěji hodnotí jako účinná. Naopak za neúčinná je vesměs pokládají ti, podle nichž český stát toho dělá proti šíření koronaviru příliš málo, nebo naopak příliš mnoho. Přesvědčení o účinnosti opatření roste s věkem a je silně provázáno s důvěrou vládě, když o jejich účinnosti jsou výrazně častěji přesvědčeni lidé, kteří vládě důvěřují. Z hlediska vzdělání opatření proti šíření koronaviru jako „rozhodně neúčinná“ ve zvýšené míře hodnotí absolventi vysokých škol.

Graf 7: Podpora ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru (%)⁶



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

V případě otázky, jak mnoho toho český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené situací kolem koronaviru (viz graf 7), je aktuální percepce veřejnosti spíše kritická. Jako „přiměřené“ hodnotí opatření státu na podporu ekonomiky necelá polovina veřejnosti (49 %), přibližně třetina (33 %) to pokládá za „příliš málo“ a desetina (10 %) si naopak myslí, že stát toho pro podporu ekonomiky dělá „příliš mnoho“. Zbývajících 8 % oslovených se pak k otázce nedokázalo vyjádřit a zvolilo odpověď „nevím“.

Tabulka 4: Podpora ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru – časové srovnání (v %)

	V/20	VI/20-1	VI/20-2	VII/20	IX/20	XII/20	II/21	IV/21	VI/21
Příliš mnoho	8	7	16	14	10	7	9	7	10
Přiměřeně	52	50	49	50	47	43	36	35	49
Příliš málo	30	33	26	27	32	41	47	50	33
Neví	10	10	9	11	11	9	8	7	8

Pozn.: V/20, VI/20-1, XII/20, II/21 a IV/21 jsou speciální výzkumy, VI/20-2, VII/20, IX/20 a VI/21 jsou kontinuální CVVM.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

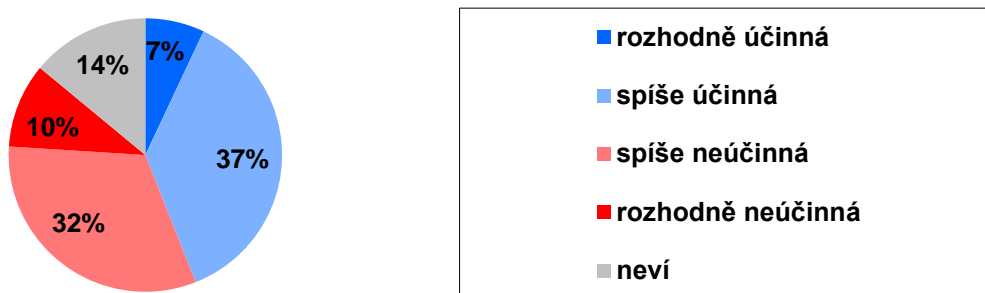
Jak vyplývá z údajů v tabulce 4, v aktuálním šetření oproti dubnu 2021 významně poklesl (o 17 procentních bodů) podíl respondentů, kteří stávající opatření na podporu ekonomiky hodnotí jako nedostatečná, když stát podle nich dělá „příliš málo“, a naopak stoupl podíl těch, kteří označující opatření za přiměřená (o 14 procentních bodů). Aktuální rozložení názorů veřejnosti má nejbližší k situaci v květnu, první polovině června a v září 2020. V druhé polovině

⁶ Znění otázky: „Myslíte si, že český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru příliš málo, přiměřeně, příliš mnoho?“

června a v červenci 2020 byli naopak respondenti o něco častěji přesvědčeni, že stát toho dělá na podporu ekonomiky „příliš mnoho“, naopak v období od prosince 2020 do dubna 2021 se občané více přiklínili k tomu, že podpora od státu je nedostatečná.

Jako nedostatečné kroky státu na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou epidemií a opatřeními proti šíření koronaviru hodnotí výrazně častěji lidé ve věku od 20 do 44 let, méně často tak činí lidé starší 60 let. Podle důvěry vládě si totéž méně často myslí ti, kdo vládě důvěřují, a naopak výrazně častěji to uvádějí lidé, kteří vládě rozhodně nedůvěřují. V souvislosti s předchozími otázkami pak dané stanovisko, že opatření na podporu ekonomiky jsou nedostatečná, zastávají hlavně lidé, kteří si myslí, že stát toho dělá málo i proti šíření koronaviru a že jeho opatření v tomto směru jsou neúčinná. Jako „přiměřená“ opatření na podporu ekonomiky zasažené situací kolem koronaviru častěji hodnotí lidé ve věku od 60 let výše, důchodci a ti, kdo důvěřují vládě. Častěji jako přiměřená opatření na podporu ekonomiky pak ještě hodnotili ti respondenti, kteří jako přiměřená hodnotili i opatření proti šíření koronaviru a pokládali tato opatření za účinná. Za přílišnou podporu ekonomiky ve zvýšené míře označovali ti, kdo za přílišná označili i opatření státu proti šíření koronaviru.

Graf 8: Účinnost opatření státu pro podporu ekonomiky (%)⁷



Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 29. 5. - 13. 6. 2021, 957 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Tabulka 5: Účinnost opatření pro podporu ekonomiky – časové srovnání (v %)

	V/20	VI/20-1	VI/20-2	VII/20	IX/20	XII/20	II/21	IV/21	VI/21
Rozhodně účinná	7	7	8	6	6	3	3	3	7
Spíše účinná	40	39	40	43	36	32	23	28	37
Spíše neúčinná	29	31	29	31	33	40	42	39	32
Rozhodně neúčinná	8	9	9	8	8	12	20	21	10
Neví	16	14	14	13	17	13	12	9	14

Pozn.: V/20, VI/20-1, XII/20, II/21 a IV/21 jsou speciální výzkumy, VI/20-2, VII/20, IX/20 a VI/21 jsou kontinuály CVVM.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost a Naše společnost – speciál.

Jak ukazují výsledky zachycené v grafu 8, více než dvě pětiny (44 %) veřejnosti pokládají opatření na podporu ekonomiky zasažené koronavirovou krizí za účinná, v tom 7 % „rozhodně“ a 37 % „spíše“, srovnatelný podíl (42 %) je naopak označil za neúčinná, přičemž 32 % je pokládá za „spíše neúčinná“ a 10 % za „rozhodně neúčinná“. Zbývajících 14 % se v tomto ohledu nedokázalo rozhodnout a zvolilo odpověď „nevím“.

Z údajů v tabulce 5 přitom plyne, že přesvědčení o účinnosti opatření pro podporu ekonomiky oproti poslednímu výzkumu z dubna 2021 významně vzrostlo (o 13 procentních bodů) a naopak poklesl podíl těch, jež je považují za

⁷ Znění otázky: „Myslíte si, že opatření, která český stát dělá pro podporu ekonomiky zasažené opatřeními kolem koronaviru, jsou účinná, nebo neúčinná? Rozhodně účinná, spíše účinná, spíše neúčinná, rozhodně neúčinná.“

neúčinná (o 18 procentních bodů). Podobně jako u předchozí otázky i zde se rozložení názorů české veřejnosti nejvíce blíží situaci v září 2020, srovnatelné výsledky ale byly zjištěny i v květnu a v první polovině června 2020. O účinnosti opatření na podporu ekonomiky pak byli více než v současnosti lidé přesvědčeni v druhé polovině června a v červenci 2020, naopak v období od prosince 2020 do dubna 2021 je výrazně častěji pokládali za neúčinná.

Podobně jako u opatření proti šíření koronaviru taky zde se ukázala silná provázanost mezi hodnocením účinnosti opatření na podporu ekonomiky a hodnocením jejich přiměřenosti. Za účinné je považují zejména ti, kdo je zároveň hodnotí jako přiměřené, jako neúčinné je častěji hodnotí ti, kdo si myslí, že stát pro podporu ekonomiky dělá příliš málo. Současně platí, že respondenti, kteří za neúčinná považovali opatření státu proti šíření koronaviru, také častěji hodnotí jako neúčinná opatření na podporu ekonomiky. Lepší hodnocení účinnosti těchto opatření se také objevuje u těch, kdo se o situaci kolem šíření koronaviru zajímají a u lidí nad 60 let, naopak horší u respondentů ve věku od 20 do 44 let. Důvěra v účinnost opatření je opět silně provázána s důvěrou vládě, když ti, kdo důvěřují vládě, současně také častěji věří, že její opatření na podporu ekonomiky jsou účinná.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v21-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>29. 5. – 13. 6. 2021</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Vážení dat:</i>	<i>Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>957</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>159</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Kód tiskové zprávy:</i>	<i>oz210719</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OZ.65, OZ.66, OZ.67, OZ.68, OZ.69, OZ.70</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>19. července 2021</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Čadová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Globální konflikty a lokální souvislosti: kulturní a společenské výzvy.“.